

ความเห็นส่วนตน
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๖

วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { นายธีรยุทธ สุวรรณเกษร ผู้ร้อง
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล ที่ ๑
พรรคก้าวไกล ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

นายธีรยุทธ สุวรรณเกษร (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ (ผู้ถูกร้องที่ ๑) หัวหน้าพรรคก้าวไกล ในขณะที่ และพรรคก้าวไกล (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ได้ร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท) ยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยร่างมาตรา ๔ บัญญัติว่า “ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙” และร่างมาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลักษณะ ๑/๒ ความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มาตรา ๑๓๕/๕ มาตรา ๑๓๕/๖ มาตรา ๑๓๕/๗ มาตรา ๑๓๕/๘ และมาตรา ๑๓๕/๙ ในภาค ๒ ความผิด แห่งประมวลกฎหมายอาญา” และย้ายหมวดความผิด จากเดิมที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นหมวด ๔ ความผิดต่อความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ จึงเป็นการลดสถานะความคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ และแก้ไขอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ จากเดิมที่บัญญัติว่า “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี” เป็นให้เพิ่มความว่า “มาตรา ๑๓๕/๕ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และ “มาตรา ๑๓๕/๖ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เป็นการเสนอให้ความผิดตามมาตรา ๑๑๒ มีระวางโทษน้อยกว่าระวางโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และร่างมาตรา ๖ บัญญัติให้เพิ่มความว่า “มาตรา ๑๓๕/๗ ผู้ใดติชม แสดงความคิดเห็น หรือแสดงข้อความโดยสุจริต โดยรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อธำรงไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ผู้นั้นไม่มีความผิดตามมาตรา ๑๓๕/๕ และมาตรา ๑๓๕/๖” และ “มาตรา ๑๓๕/๘ วรรคหนึ่ง ความผิดฐานในลักษณะนี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นความผิดนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ ...” เป็นการเปิดช่องให้บุคคลทั่วไปก้าวล่วงพระราชอำนาจโดยการวิพากษ์วิจารณ์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยไม่มีความผิดหรือไม่ต้องรับโทษใด ๆ และเพิ่มความในมาตรา ๑๓๕/๙ วรรคหนึ่ง ว่า “ความผิดฐานในลักษณะนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” และวรรคสอง “ให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ร้องทุกข์ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์” เป็นการบัญญัติให้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นความผิดอันยอมความได้ เช่นเดียวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไป โดยให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ร้องทุกข์และเป็นผู้เสียหายเท่านั้น

นอกจากนั้นในระหว่างการทำเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้นโยบายเสนอให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการทำเสียงเลือกตั้ง และยังดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เช่น เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยบนเวทีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่สวนสาธารณะเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ยืนยันนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และนำสติ๊กเกอร์สีแดงปิดลงในช่อง “ยกเลิก ม.๑๑๒” บนเวที วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อภิปราย (ตีเบต) ในรายการไทยรัฐตีเบต “เวทีตีเบตเลือกตั้ง ๖๖” วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อภิปรายในรายการ

เดอะสแตนดาร์ดตีเบต “หมอวรงค์ ปะทะ พิธา ประเด็น ม.๑๑๒ เสรีพิศุทธิ์ ขอร่วมตีเบต” และภาพข่าว เรื่อง “ตะวัน - แบลม ขึ้นเวทีก้าวไกลถามจะแก้ไขหรือยกเลิก ๑๑๒ พิธา ตอบพร้อมขอโทษ” ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลงนามข้อตกลงร่วมในการจัดตั้งรัฐบาล (MOU) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบคำถามสื่อมวลชนกรณีการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยยืนยันว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะดำเนินการต่อไปให้สำเร็จ และวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสำนักข่าวต่างประเทศ (BBC) ในหัวข้อ “พิธา ล้มเจริญรัตน์ ไม่ใช่นักกฎหมายในแบบคุณ” มีการแปลบทสัมภาษณ์เป็นภาษาไทยทำคลิปว่า นโยบายการแก้ไขกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ “... นั่นคือสิ่งที่เราสัญญากับประชาชนไว้ เรามีฉันทามติมากพอ เราได้รับคะแนนเสียงจากประชาชน ๑๔ ล้านคน พวกเขาเข้าใจ มันชัดเจนและโปร่งใสว่า นี่เป็นหนึ่งในเป้าหมายที่เราต้องการผลักดัน ...”

ผู้ร้องเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นเสาหลักสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำใด ๆ ที่มีเจตนาเพื่อทำลายหรือทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ต้องสิ้นสลายไป ไม่ว่าจะโดยวิธีการพูด การเขียน หรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลเป็นการบ่อนทำลาย ด้อยคุณค่า หรือทำให้อ่อนแอลง ย่อมแสดงให้เห็นถึงการมีเจตนาเพื่อล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนั้น การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเรียกร้องให้มีการยกเลิกกฎหมายที่ห้ามผู้ใดล่วงละเมิด หมิ่นประมาท หมิ่นพระบรมเดชานุภาพสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะที่เคารพสักการะ อันนำไปสู่การสร้างความปั่นป่วนและความกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่เกินความเหมาะสมพอควร มีผลกระทบต่อกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และจะนำไปสู่การบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ บัญญัติให้คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กฤษฎีกา และหน่วยงานของรัฐ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงมีผลผูกพันให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยคดีนี้เช่นเดียวกัน

เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ เพื่อกระทำการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

เป็นการกระทำโดยมีเจตนาเพื่อเป็นการบ่อนทำลาย ด้วยคุณค่าสถาบันพระมหากษัตริย์ และมุ่งหมายผลประโยชน์ทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึงหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เพื่อขอให้อัยการสูงสุดร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง แต่ผู้ร้องเห็นว่าอัยการสูงสุดมิได้ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ดังนี้

(๑) การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

(๒) มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเลิกการกระทำเพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

(๓) มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเลิกการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น เพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และให้เลิกการกระทำดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผู้ร้องยื่นคำร้องเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

การที่ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งผู้ถูกร้องทั้งสองยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ไม่ได้รับการพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากนายสุชาติ ตันเจริญ อดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ เป็นผู้พิจารณาเรื่องระเบียบวาระแล้วมีความเห็นว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวอาจมีปัญหาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงส่งกลับไปให้ผู้ถูกร้องทั้งสองแก้ไข แต่ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ได้ดำเนินการใด และผู้ถูกร้องทั้งสองยังคงมีความประสงค์จะยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ให้สำเร็จ แม้ว่าสมาชิกรัฐสภาจะอภิปรายโดยไม่เห็นด้วยกับการเสนอนโยบายนี้ในระหว่างการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า คำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ที่ผู้ร้องจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ จึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณา

สำนักงานอัยการสูงสุดส่งข้อมูลพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่าผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ขอให้ตรวจสอบกรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการเพื่อยกเลิกประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา ๑๑๒ และยังคงดำเนินการต่อเนื่องจนกว่าจะยกเลิก มาตรา ๑๑๒ สำเร็จ เป็นการกระทำ อันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒) แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งไม่รับคำร้อง เนื่องจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา เป็นการใช่วิธีการทางรัฐสภา ซึ่งจะต้องผ่านความเห็นชอบของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งอาจเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ได้ และการหาเสียงเลือกตั้งกรรมการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นการกำหนดนโยบาย ของพรรคการเมืองที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งว่าจะกระทำโดยใช่วิธีการทางรัฐสภา จึงไม่มีลักษณะเป็น การกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒)

ผู้ถูกร้องทั้งสองยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ มีองค์ประกอบภายนอกคือ "การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ" และมีเจตนา พิเศษคือ "เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข" การกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพโดยมีเจตนารมณ์พิเศษเพื่อทำลายให้หมดสิ้นไปซึ่งการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำตาม หน้าที่และอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นกระบวนการ นิติบัญญัติที่ต้องมีการถกเถียง อภิปราย ซึ่งต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และต้องผ่านความเห็นชอบ ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาตรมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๑๓๗ และพระมหากษัตริย์ ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการยับยั้งร่างกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๖ อีกชั้นหนึ่ง หรือหาก ร่างกฎหมายผ่านกลไกการตรวจสอบโดยฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญยังมีหน้าที่และอำนาจ ในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมายได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่ใช่บทกฎหมายที่กำหนดรูปแบบ การปกครองของรัฐ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่กระทบหรือทำให้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ และมาตรา ๒ สิ้นไป และไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อพระราชสถานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ตามที่รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญ หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๒๔

ตามหลักการปกครองเสรีประชาธิปไตย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชน มีหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายที่หาเสียงไว้ การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย ตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชนย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของประชาชน โดยกระทำผ่าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการทางรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะ เพื่อห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างกฎหมาย การใช้อำนาจเข้าแทรกแซงการกระทำทาง นิติบัญญัติจึงเป็นการกระทบสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การใช้สิทธิหรือเสรีภาพอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ต้องเป็นการกระทำของ "บุคคล" ไม่รวมถึง "พรรคการเมือง" การเสนอร่างกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการ ใช้หน้าที่และอำนาจในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องไม่ตกอยู่ใต้อาณัติมอบหมายหรือครอบงำ จากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้ผู้ร้องต้องบรรยาย เรื่องหรือการกระทำทั้งหลายอันเป็นเหตุให้ต้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ร้องจึงต้องบรรยายเรื่องหรือการกระทำทั้งหลายของผู้ถูกร้องทั้งสองในลักษณะยืนยัน ข้อเท็จจริง พร้อมอธิบายข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อกล่าวหา ตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การที่ ผู้ร้องอ้างถึงความเห็น และคำสัมภาษณ์ของบุคคลไม่มีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริง และการบรรยาย คำร้องต่อไปว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงมีลักษณะเป็นการคาดคะเน ส่วนข่าวการประชุมรัฐสภาและคำให้สัมภาษณ์ของเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเพียงการคัดลอก พาดหัวข่าวมาลง โดยไม่ได้ระบุข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่อาจเข้าใจ ข้อกล่าวหาได้เพียงพอที่จะชี้แจงได้ คำร้องของผู้ร้องจึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๒)

การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นกระบวนการที่จำเป็นต่อการรักษาสถานะ อันเป็นที่เคารพสักการะของพระมหากษัตริย์ กฎหมายดังกล่าวถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ในการปราบปรามประชาชน ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกดึงลงมาเป็นคู่ขัดแย้งกับประชาชน กระทบ ต่อสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งได้มีความพยายามแก้ไขปรับปรุงประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มาแล้ว เช่น เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการอิสระ ตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ได้จัดทำรายงานความเห็นต่อสถานการณ์ ปัญหาของตัวบทบัญญัติและการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ แม้รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคดีอื่นก็ตาม แต่ต้องมีประเด็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคดีเป็นประเด็นเดียวกันด้วย เมื่อข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ในคดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๙/๒๕๖๔ เป็นเรื่องการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการยื่นข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ ให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ แต่ประเด็นแห่งคดีนี้เป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อันเป็นการกระทำทางนิติบัญญัติ ข้อเท็จจริงของทั้งสองคดีจึงแตกต่างกัน คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๙/๒๕๖๔ จึงไม่มีผลให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องผูกพันตามด้วยดังกล่าว

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ไม่ใช่ร่างกฎหมายที่เสนอเพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เนื่องจากมีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าวอยู่ การเสนอเปลี่ยนแปลงเลขมาตราเป็นการจัดหมวดหมู่กฎหมายใหม่ให้เป็นระบบเท่านั้น ผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้เสนอให้ย้ายฐานความผิดตามกฎหมายดังกล่าว ให้อยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยความผิดต่อสัมพันธ์มิตรกับต่างประเทศ แต่เสนอให้ย้ายฐานความผิดไปบัญญัติไว้ในลักษณะความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อย่างเป็นระบบเป็นการเฉพาะ จึงไม่เป็นการลดสถานะความคุ้มครองของพระมหากษัตริย์ เพราะประมวลกฎหมายอาญามีได้กำหนดลำดับศักดิ์ของหมวดหมู่และลักษณะของกฎหมายไว้ บทกฎหมายที่บัญญัติฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาทุกมาตราจึงมีลำดับศักดิ์เท่าเทียมกัน การจัดหมวดหมู่และลักษณะของกฎหมายไม่ก่อให้เกิดผลแตกต่างในทางนิตินัย และผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้เสนอให้ลดอัตราโทษเฉพาะบทบัญญัติมาตรา ๑๑๒ เพียงมาตราเดียว แต่ให้แก้ไขระวางโทษสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทและดูหมิ่นบุคคลในแต่ละฐานะแตกต่างกันไป ดังนั้น ความผิดว่าด้วยการหมิ่นพระเกียรติของพระมหากษัตริย์มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งสูงกว่าระวางโทษสำหรับการกระทำความผิดต่อบุคคลทั่วไป และการเสนอลดอัตราโทษนี้สอดคล้องกับข้อเสนอที่กลุ่มนิติราษฎร์ได้เสนอไว้ การเสนอร่างมาตรา ๖ ให้เพิ่มความตามมาตรา ๑๓๕/๗ และมาตรา ๑๓๕/๘ เป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยที่คุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาได้พิสูจน์การกระทำตามบทยกเว้นความผิดและบทยกเว้นโทษ ทั้งยังสอดคล้องกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานไว้เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ ว่าแม้ข้อความที่ใส่ความจะเป็นความจริงก็ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย การสร้างบทยกเว้นความผิดและบทยกเว้นโทษขึ้นมาในกรณีที่ข้อที่ใส่ความเป็นการปกป้องส่วนได้เสีย

ของตนโดยธรรม หรือข้อที่ใส่ความนั้นเป็นความจริงและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำกฎหมายหมิ่นประมาทไปบังคับใช้ในทางที่ไม่ชอบและไม่เป็นธรรม และการให้เพิ่มเนื้อความตามมาตรา ๑๓๕/๙ เป็นการกำหนดให้สำนักพระราชวังเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจหน้าที่ในการเริ่มและยุติคดี เพื่อคงไว้ซึ่งพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่จะริเริ่มดำเนินคดีหรือยุติคดีเมื่อใดก็ได้

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แย้งคำร้องของผู้ร้องโดยมีเนื้อหาในลักษณะเดียวกันกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องทั้งสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ส่งคำชี้แจงต่อศาลแล้ว สรุปได้ดังนี้

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า มีคณะกรรมการบริหารพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วมหรือปรากฏตัวในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ดังนี้

ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ นายกฤษฎ์ศิริฤกษ์ เลิศอุฤทธิ์ภักดี นายสกล สุนทรวานิชย์กิจ นายเชตวัน เตือประโคน นายทวิวงศ์ โตทวิวงศ์ และนายสหวัด คุ่มคง เข้าร่วมกิจกรรมยื่น หยุด ชัง ที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดชลบุรี ตามลำดับ ทั้งหมดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีข้อเรียกร้องให้ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ยุติการดำเนินคดีทางการเมือง และให้พรรคการเมืองทุกพรรคเสนอนโยบายยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีการยื่นข้อเรียกร้องว่า “#ยกเลิก ม.๑๑๒”

ระหว่างวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ นางสาววิษะณา ชุณหะวัณ นายปิยรัฐ จงเทพ และนายรังสิมันต์ โรม เข้าร่วมชุมนุมเพื่อทำกิจกรรม “ราษฎรไปสภา เดินหน้า ยกเลิก ๑๑๒” ที่หน้ารัฐสภา และ “ราษฎรประสงค์ ยกเลิก ๑๑๒” ที่บริเวณแยกราชประสงค์ ทั้งหมดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งการชุมนุมมีการเสนอให้ยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีการรวบรวมรายชื่อประชาชนให้ได้ ๑๐,๐๐๐ คน มีการตั้งโต๊ะพร้อมติดป้ายข้อความว่า “ยกเลิก ๑๑๒” “๑๑๒ ปิดปากประชาชน” และ “ปฏิรูปสถาบันกษัตริย์”

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดกิจกรรมปราศรัยใหญ่ของพรรคก้าวไกล บริเวณสวนสาธารณะเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นปราศรัยบนเวทีมีข้อความตอนหนึ่งว่า “... ตอนนีผมในฐานะหัวหน้าพรรคก้าวไกลปิดสติเกอร์คำว่ายกเลิก

แต่ผมต้องขอโทษน้องทั้งสองว่าขอให้ผมแก้ไขก่อนด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ สำหรับคำตอบคำถามนี้ว่าทำไมต้องแก้ไข เพราะผมเชื่อว่าการแก้ไขจะทำให้โอกาสที่กฎหมายนี้ได้รับการแก้ไขในสภามากกว่า และผมเชื่อว่าร่างของพรรคก้าวไกลไม่ว่าจะเป็นเรื่องการที่ไม่ใช่ทำให้ใครเอาสถาบันมาทำร้ายกัน ตั้งคำวิจารณ์ไม่ต้องติตคุก การลดโทษออกมา การเอากฎหมายฉบับนั้นฉบับนี้ออกจากความมั่นคง ไม่มีใครต้องติตคุกเพียงแค่ตั้งคำถามอีกต่อไป พี่น้องประชาชนเสนอกฎหมายยกเลิก มาตรา ๑๑๒ เข้ามา พรรคก้าวไกลก็จะสนับสนุนเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นต้องขอโทษน้องทั้งสองคนที่ต้องขอแก้ไข มาตรา ๑๑๒ ในสภาก่อน ถ้าสภายังไม่ได้รับการแก้ไข ก้าวไกลจะออกไปสู้ด้วยกันครับ ...”

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และคณะก้าวหน้ามีการรณรงค์ให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ทั้งในเชิงกายภาพและในสื่อสังคมออนไลน์ โดยการชี้ว่ากฎหมายดังกล่าวอาจมีปัญหาและถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ วิจารณ์ว่ามีการบังคับใช้กฎหมายนี้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกตั้งคำถามและเสื่อมเสียพระเกียรติ จึงเสนอให้มีการลดโทษ ให้กำหนดตัวบุคคลผู้ฟ้องคดี และย้ายฐานความผิดออกจากหมวดความมั่นคง กรณีดังกล่าวพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายนี้ เนื่องจากนางสาวชลธิชา แจ่มเร็ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ระหว่างได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจากการเป็นผู้ต้องหาในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ส่วนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตามนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ รวมทั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วย และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเรียกร้องสิทธิในการประกันตัวผู้ต้องหาในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยอ้างว่าเป็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองตามหลักสากลที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมกับภาคีเครือข่าย และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลักประกันในการขอประกันตัวผู้ต้องหาในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ประกอบด้วยผู้ถูกร้องที่ ๑ นายรังสิมันต์ โรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นางสาวสุทธรธรรม สุบรรณ ณ อยุธยา (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒) นายทองแดง เบ็ญจะปัก (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒) พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และคณะก้าวหน้ามีการกล่าวถึงการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในสองสถานะ คือ ผู้เคยมีส่วนบังคับใช้กฎหมายโดยตรง ได้แก่ พล.ต.ต. สุพิศาล ภักดีนฤนาท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งได้ออกแถลงการณ์ขอโทษกรณีที่เคยจับกุมผู้ต้องหาในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑๒ ส่วนสถานะของผู้ถูกผลกระทบจากกฎหมายดังกล่าว คือ นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าคณะก้าวหน้า และนางสาวชลธิชา แจ็งเร็ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งคณะก้าวหน้าประกาศจุดยืนสนับสนุนการรณรงค์ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยเปิดเว็บไซต์ให้ประชาชนเข้าชื่อกันเสนอได้

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า พบข้อเท็จจริงและข้อมูลบ่งชี้ว่า คณะก้าวหน้า พรรคก้าวไกล และบุคคลที่เกี่ยวข้องรณรงค์ให้แก้ไข และให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกในปัจจุบันหรือในอดีตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการในลักษณะของการรณรงค์ให้แก้ไขเพิ่มเติม และยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ดังนี้

๑. การรณรงค์ให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นายรังสิมันต์ โรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้โพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊กส่วนตัว เชิญชวนให้ประชาชนยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ และวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ นางอมรัตน์ โชคปมิตต์กุล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เดินทางมาให้กำลังใจนายปิยบุตร แสงกนกกุล แกนนำคณะก้าวหน้า ที่เข้าพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียกผู้ต้องหา ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยชูป้ายซึ่งมีข้อความ “#ยกเลิก ๑๑๒” และโพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊กส่วนตัวว่า “... หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ร่วมมือกันอย่างแข็งขันเพื่อช่วยกันแก้ไขให้กฎหมายนี้เป็นธรรมขึ้นได้ สังคมก็จะเหลือเพียงตัวเลือกสุดท้าย คือ ยกเลิก ม.๑๑๒ ไปอย่างถาวรตามข้อเรียกร้องของประชาชน”

วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ นางสาวเบญจมา แสงจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วมกิจกรรมยื่น หยุด ชัง เพื่อร่วมรับฟังและส่งข้อเรียกร้องของประชาชน ๓ ข้อ หนึ่งในนั้น ได้แก่ “... ๓. พรรคการเมืองต้องเสนอนโยบายยกเลิก #ม๑๑๒ #ม๑๑๖” โดยมีการถือป้ายข้อความ “#ยกเลิก ๑๑๒”

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมยื่น หยุด ชัง และชูป้ายข้อความ “ยกเลิก มาตรา ๑๑๒”

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ พรรคก้าวไกลจัดกิจกรรมปราศรัยใหญ่ ณ สวนสาธารณะเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชลบุรี โดยนางสาวทานตะวัน (ตะวัน) ตัวตุลาพันธ์ และนางสาวอรรณพ (แบม) ภูพงษ์ ได้ขึ้นเวทีปราศรัยได้ให้นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ รวมถึงว่าที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกิจกรรมในโพล “คุณคิดว่า ม.๑๑๒ สมควรยกเลิกหรือแก้ไข” ซึ่งนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ได้ติดสติ๊กเกอร์ในช่องยกเลิก แต่ระบุว่า “... การแก้ไขจะทำให้โอกาสที่กฎหมายนี้ได้รับการแก้ไขในสภามีมากกว่า ...”

๒. การรณรงค์ให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยคณะก้าวหน้า

(๑) วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นายปิยบุตร แสงกนกกุล ได้อธิบายปัญหาของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ “ในหัวข้อเรื่อง สรุปรอบจบที่เดียว : หมดเวลา ๑๑๒ ถึงเวลาอนาคตสังคมไทย”

(๒) วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นางสาวพรณิการ์ วานิช อธิบายวิธีลงชื่อเสนอยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ผ่านระบบออนไลน์ เฟซบุ๊ก “คณะก้าวหน้า – Progressive Movement”

๓. การรณรงค์ให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

(๑) วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอร่างแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

(๒) ระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ - ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เสนอนโยบายและรณรงค์ให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ในการหาเสียงเลือกตั้ง

๔. การรณรงค์ให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยคณะก้าวหน้า

ระหว่างวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ - ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ คณะก้าวหน้าได้มีการรณรงค์ให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

ความเห็นต่อกรณีการรณรงค์ให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะที่เคารพสักการะอันจะนำไปสู่การสร้างความเป็นป่วนและความกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน และอาจจะส่งผลกระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งอยู่ในคำนิยาม “ความมั่นคงแห่งชาติ” ตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔ โดยถูกกำหนดไว้ในนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑ การสร้างเสริมความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ เป้าหมายที่ ๑ การธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ กลยุทธ์หลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบัน และอาจ

ส่งผลกระทบต่อ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ และประสิทธิภาพการดำเนินงานและกลไกการดำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการด้านการดำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐)

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พยานผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๔ คน คือ ศาสตราจารย์กิตติคุณ วิทิต มันทาภรณ์ รองศาสตราจารย์ ภูริ พวงศ์เจริญ รองศาสตราจารย์ ศุภมิตร ปิติพัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รณกรณ์ บุญมี ทำความเห็นเกี่ยวกับประเด็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพระมหากษัตริย์ ซึ่งพยานผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสี่คนได้ทำความเห็นเป็นหนังสือส่งให้ศาลแล้ว

นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะพยานผู้ถูกร้องทั้งสอง และนายชัยวัช ตุลาธน หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลได้รับไว้แล้ว

ผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า การเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ไม่ได้มีการปรึกษาหารือกันในพรรค แต่เป็นการทำความเข้าใจกัน เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของใครและมีเอกสิทธิ์ของตนเอง การเสนอกฎหมายจึงไม่ได้ผ่านมติกรรมการบริหารพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นด้วยตนเองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) เนื่องจากตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ มีการใช้มาตรา ๑๑๒ ดำเนินคดีกับประชาชนประมาณ ๒๖๘ คดี โดยเฉพาะมีผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๒๐ คดี มีการใช้มาตรานี้สูงขึ้น ไม่เป็นผลดีกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พยานต้องการบรรเทาวิกฤติทางการเมืองให้คลี่คลาย จึงคิดว่าหากนำเรื่องนี้เข้าสู่ระบบกลไกที่ใช้หาฉันทามติของสังคมได้ จะไม่มีใครผูกขาดความคิดเห็นแบบใดแบบหนึ่ง เพราะการเสนอร่างกฎหมายมีการตั้งกรรมาธิการ มีวุฒิสภา และมีกระบวนการยับยั้งในหลายชั้น กระบวนการทางนิติบัญญัติจึงเป็นทางออกของสังคม ทำให้บ้านเมืองที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์จะเป็นศูนย์รวมจิตใจ และมั่นคงสถาพรอยู่กับประเทศชาติ

ผู้ถูกร้องที่ ๑ เคยเป็นผู้ประกันตัวนางสาวทานตะวัน (ตะวัน) ตัวตุลาหนนท์ จำเลย หรือผู้ต้องหาในคดีที่ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ โดยได้รับการติดต่อมาจากทนายความของศูนย์ทนายเพื่อสิทธิมนุษยชน และพยานเชื่อในการเข้าถึงสิทธิในการประกันตัวและหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocence) ผู้พิพากษาในคดีมีสิทธิชี้ขาดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย จะได้รับการประกันตัวหรือไม่ ถ้าผู้พิพากษาไม่ให้ประกันตัวก็ไม่สามารถที่จะประกันตัวได้ ไม่ได้หมายความว่าพยานจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำของผู้ต้องหา ส่วนพยานไม่เคยไปประกันตัว

ผู้ต้องหาในความผิดฐานอื่น เนื่องจากไม่เคยได้รับการติดต่อจากคดีอื่น พยานเคยไปร่วมกิจกรรมทางการเมือง “กลุ่มยื่น หยุด ชัง” โดยไปในหลายฐานะ เช่น ผู้สังเกตการณ์ กรรมการ พยานไม่ได้ไปคนเดียว แต่จะมีตัวแทนจากหลายพรรคการเมืองและมีรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมร่วมไปด้วย แม้พยานไปร่วมแต่ไม่ได้สนับสนุนข้อเรียกร้องของกลุ่มดังกล่าว

พยานเห็นว่าการกระทำที่ถือเป็นการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เปลี่ยนแปลงระบบการปกครองจากรัฐเดี่ยว หรือระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่การดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติตามที่และอำนาจของรัฐธรรมนูญไม่เป็นการล้มล้างการปกครองแต่อย่างใด และเห็นด้วยกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๘ - ๒๙/๒๕๕๕ ว่าการคุ้มครองประมุขของรัฐนั้นต้องสูงกว่าสามัญชน แต่สิ่งที่สำคัญคือการกำหนดโทษทางอาญาต้องได้สัดส่วน เช่น สมัย ร.ศ. ๑๑๘ การกำหนดโทษตามความผิดฐานนี้คือจำคุกสามปี ดังนั้น จึงต้องหาดุลยภาพระหว่างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสังคมกับเรื่องของการปกครองและความมั่นคงของรัฐในหลายรูปแบบ ซึ่งต้องนำเรื่องนี้เข้าสู่กระบวนการทางรัฐสภา สิ่งที่เราคิดว่ามันเป็นจินตนาการ ทำลายหรือเป็นปฏิปักษ์ สักด เชาะกร่อนจะหายไปจะน้อยลง

ข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีอุดมการณ์ทางการเมือง ในข้อที่ ๙ ว่า เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ เป็นเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ต้องการให้เกิดความเท่าเทียมกันและเท่าทันโลก ไม่เกี่ยวข้องกับการมีเจตนาที่จะล้มล้างหรือมีการเปลี่ยนการปกครองแต่อย่างใด หลักการดังกล่าวใช้กับคนหรือประชาชนทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับการสถาบันพระมหากษัตริย์ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข Constitutional Monarchy เท่านั้น

พยานไม่ทราบว่ามีกรยุยงปลุกปั่นเยาวชนให้กระทำผิดตามมาตรา ๑๑๒ หรือไม่ แต่ในฐานะพรรคการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องพยายามลดปัญหาเพื่อไม่เกิดความขัดแย้ง พยานเคยทราบมาว่า กรรมการบริหารพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แสดงความคิดเห็นทางสื่อสังคมออนไลน์ ให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งพยานได้พยายามทำความเข้าใจกับบุคคลดังกล่าวว่าข้อเสนอในการยกเลิกนั้นไม่ตรงกับอุดมการณ์ของพรรคและไม่ตรงกับสิ่งที่พรรคนำเสนอกับสาธารณชน เนื่องจากพยานและพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันว่าจะต้องเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายผ่านกระบวนการนิติบัญญัติเท่านั้น ส่วนสมาชิกพรรคตอนนี้มีประมาณ ๘๐,๐๐๐ - ๙๐,๐๐๐ คน พยานจึงไม่อาจทราบได้ว่ามีสมาชิกคนใดแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเช่นเดียวกันอีก และตามเอกสารหมายเลขที่ ศ ๓๓/๑ พยานปราศรัยที่จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖

ว่า “พี่น้องประชาชนเสนอกฎหมายยกเลิก มาตรา ๑๑๒ เข้ามา พรรคก้าวไกลจะสนับสนุน เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นต้องขอโทษน้องทั้งสองคนที่พี่ต้องแก้ไข มาตรา ๑๑๒ ในสภา ก่อน ถ้าสภายังไม่ได้รับการแก้ไขก้าวไกลจะออกไปสู้ด้วยกันครับ” เป็นการแสดงเจตนาารมณ์ต่อสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่ยังไม่เน้นย้ำในเรื่องของการแก้ไขกฎหมายผ่านกระบวนการทางนิติบัญญัติเท่านั้น พยานไม่เคยสนับสนุนให้ยกเลิก มาตรา ๑๑๒

นายชัยธวัช ตุลาธน หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เบิกความเพิ่มเติมต่อศาลศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า การเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่ได้เป็นมติพรรค แต่เป็นการใช้เอกสิทธิ์ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทุกคนลงชื่อในการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าว การนำนโยบายเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ลงเว็บไซต์ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบหรือเป็นมติพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคก่อน เป็นหน้าที่ของทีมนโยบายของพรรคที่สามารถนำไปลงได้ ซึ่งทั้ง ๓๐๐ นโยบายนี้ได้ยื่นให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ไม่ต้องผ่านกรรมการบริหารพรรคอีก และไม่จำเป็นที่หัวหน้าพรรคหรือเลขาธิการพรรคต้องรู้ข้อความที่ลง ส่วนข้อบังคับพรรคของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ข้อ ๙ ที่บัญญัติว่า อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคก้าวไกล คือ เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ หมายถึง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่มีบุคคลใดถูกเลือกปฏิบัติ แต่พระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นประมุขของรัฐก็จะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งนี้ พยานจำรายละเอียดถึงสาเหตุการเพิ่มเติมอุดมการณ์ทางการเมืองดังกล่าวของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้

ประเด็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นทางสื่อสังคมออนไลน์ของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ พยานเบิกความว่า บางครั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านไปสังเกตการณ์ในที่ชุมนุมหรือเข้าร่วมสังเกตการณ์ในฐานะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากช่วงเวลานั้นการชุมนุมหลายครั้งเกิดการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้ชุมนุม และพยานเองเคยไปร่วมสังเกตการณ์การชุมนุมที่หน้าสภาผู้แทนราษฎรด้วย แต่ไม่ได้ขึ้นปราศรัยแต่อย่างใด ส่วนการแสดงความคิดเห็นทางสื่อสังคมออนไลน์ของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ การแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือว่าสมาชิกพรรค พยานไม่สามารถทราบได้ว่ามีใครบ้างแสดงความคิดเห็นอย่างไร และเมื่อใด แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยยื่นร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ หรือว่ามีการประชุมกันในประเด็นดังกล่าว และใน

เพชบุรีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยสื่อสารหรือสนับสนุนให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ แต่ประการใด

การที่พยานเป็นนายประกันของนางสาวรักชนก ศรีนอก เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ จำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๖๘๓/๒๕๖๕ ความผิดประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เพราะนางสาวรักชนก มีสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทนายความ จึงให้พยานใช้ตำแหน่งและหลักทรัพย์ในการประกันตัว ซึ่งการเป็นนายประกันที่ผ่านมามีบ่อยครั้ง ไม่ได้ เฉพาะข้อกล่าวหาหรือความผิดใดความผิดหนึ่ง และการประกันตัวนางสาวรักชนก เพื่อให้ได้สิทธิออกมา ต่อสู้คดีจนถึงที่สุดเท่านั้น ซึ่งเป็นสิทธิปกติในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนทุกคนควรจะได้รับ ไม่ได้ หมายความว่า ผู้ประกันตัวจะสนับสนุนการกระทำแต่อย่างใด

ผู้ถูกร้องทั้งสองยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี สรุปได้ว่า นับตั้งแต่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยที่ ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติที่ประชุมใหญ่ให้ยกเลิก ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ และใช้ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๓ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓) ต่อเนื่องมาจนถึงการประกาศใช้ข้อบังคับพรรคก้าวไกล พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรค คือ “เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ” ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำเช่นเดียวกันกับคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของ พรรคอนาคตใหม่ ตามข้อบังคับพรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๓ ว่าข้อบังคับพรรคอนาคตใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และข้อบังคับพรรคก้าวไกล ข้อ ๙ วรรคสอง ยังระบุต่อไปด้วยว่า “พรรคก้าวไกลยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข” อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีอุดมการณ์ยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และยึดมั่นในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

มาตรา ๕ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๖ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระ ไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๙ บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้

ผู้ใดทราบว่ามีกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กฤษฎีกา และหน่วยงานของรัฐ

ประเด็นวินิจฉัย

การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

มีประเด็นสมควรวินิจฉัยตามข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องทั้งสองก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีตามคำร้องของผู้ร้องนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง วางหลักการการใช้สิทธิและเสรีภาพไว้ดังนี้ “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” จึงมีข้อพิจารณาว่า บทบัญญัติที่ว่า “ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ...” มีความหมายว่าอย่างไร เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นศาลรัฐธรรมนูญให้สั่งยุบพรรคการเมืองได้ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือมีการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะเห็นได้ว่าการใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลและพรรคการเมืองมีข้อจำกัดอยู่ที่ไม่สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพให้เป็นการล้มล้างการปกครองหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองอ้างว่า การเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเป็นการใช้วิถีทางรัฐสภา และการเข้าชื่อกันเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

อาญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือเป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการทางนิติบัญญัติซึ่งศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจก้าวล่วงได้นั้น เห็นว่า ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องทั้งสองนั้นเป็นคนละประเด็นกับกรณีตามคำร้องนี้ซึ่งเป็นประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้สิทธิและเสรีภาพออกไปนอกขอบเขตที่รัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามมิให้กระทำไว้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองหรืออาจเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแล้ว ย่อมไม่อาจอ้างว่าเป็นสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในฐานะที่เป็นบุคคลธรรมดา หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกระทำในฐานะเป็นพรรคการเมืองก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ที่บัญญัติว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ (๓) ประกอบมาตรา ๔๙ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องทั้งสองในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ได้ดำเนินการในการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ต่อสภาผู้แทนราษฎร และใช้กรณีดังกล่าวเป็นนโยบายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น เป็นการกระทำที่เข้าข่ายว่าเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งเสนอโดยผู้ถูกร้องทั้งสองนั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้บรรจุเข้าวาระการประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเห็นว่าร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวบางประการจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องทั้งสองได้พิจารณาแก้ไขอย่างไร และในการรณรงค์เพื่อให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตามนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ทั้งก่อนการเลือกตั้งจนกระทั่งเสร็จสิ้นการเลือกตั้งไปแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้สนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีพฤติการณ์กระทำเป็นที่ปรากฏให้เห็นได้ตามข้อมูลและพยานหลักฐานที่หน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญ อาทิเช่น

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า

ระหว่างวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ นางสาวธิษะณา ชุณหะวัณ นายปิยรัฐ จงเทพ และนายรังสิมันต์ โรม ปัจจุบันทั้งหมดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วมชุมนุมเพื่อทำกิจกรรม “ราษฎรไปสภา เดินหน้า ยกเลิก ๑๑๒” ที่หน้า รัฐสภา และ “ราษฎรประสงค์ ยกเลิก ๑๑๒” ที่บริเวณแยกราชประสงค์ การชุมนุมมีการเสนอให้ยกเลิก หรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีการรวบรวมรายชื่อประชาชนให้ได้ ๑๐,๐๐๐ คน มีการตั้งโต๊ะพร้อมติดป้ายข้อความว่า “ยกเลิก ๑๑๒” “๑๑๒ ปิดปากประชาชน” และ “ปฏิรูป สถาบันกษัตริย์”

ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ นายกฤษณ์หิรัญ เลิศอุฎ्ฐ์ภักดี นายสกล สุนทรวานิชย์กิจ นายเชตวัน เตือประโคน นายทวิวงศ์ โตทวิวงศ์ และนายสหวัด คุ่มคง ปัจจุบันทั้งหมดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วม กิจกรรมยื่น หยุด ชัง ที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัด ชลบุรี ตามลำดับ เรียกร้องให้พรรคการเมืองทุกพรรคเสนอนโยบายยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีการยื่นชูป้ายข้อความว่า “#ยกเลิก ม.๑๑๒” ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม และยุติการดำเนินคดีทางการเมือง

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดกิจกรรมปราศรัยใหญ่ของพรรคก้าวไกล บริเวณสวนสาธารณะเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะนั้น คือนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ขึ้นปราศรัยบนเวทีมีข้อความตอนหนึ่งว่า “... ตอนนี้อยู่ในฐานะหัวหน้า พรรคก้าวไกลปิดสติเกอร์คำว่ายกเลิก แต่ผมต้องขอโทษน้องทั้งสองว่าขอให้ผมแก้ไขก่อนด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้ สำหรับคำตอบคำถามนี้ว่าทำไมต้องแก้ไข เพราะผมเชื่อว่าการแก้ไขจะทำให้โอกาสที่ กฎหมายนี้ได้รับการแก้ไขในสภามากกว่าและผมเชื่อว่าร่างของพรรคก้าวไกลไม่ว่าจะเป็นเรื่องหรือไม่ใช่ทำให้ใครเอาสถาบันมาทำร้ายกัน ตั้งคำวิจารณ์ไม่ต้องติดคุก การลดโทษออกมา การเอากฎหมาย ฉบับนั้นฉบับนี้ออกจากความมั่นคง ไม่มีใครต้องติดคุกเพียงแค่ตั้งคำถามอีกต่อไป พี่น้องประชาชน เสนอกฎหมายยกเลิก มาตรา ๑๑๒ เข้ามา พรรคก้าวไกลก็จะสนับสนุนเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น ต้องขอโทษน้องทั้งสองคนที่พี่ต้องขอแก้ไข มาตรา ๑๑๒ ในสภาก่อน ถ้าสภายังไม่ได้รับการแก้ไข ก้าวไกลจะออกไปสู้ด้วยกันครับ ...”

ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และคณะก้าวหน้ามีการณรงค์ให้มีการยกเลิก

หรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ทั้งในเชิงกายภาพและในสื่อสังคมออนไลน์ โดยการชี้ว่ากฎหมายดังกล่าวอาจมีปัญหาและถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ วิจารณ์ว่ามีการบังคับใช้กฎหมายนี้กับประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกตั้งคำถามและเสื่อมเสียพระเกียรติ จึงเสนอให้มีการลดโทษ ให้กำหนดตัวบุคคลผู้ฟ้องคดี และย้ายฐานความผิดออกจากหมวดความมั่นคง กรณีดังกล่าวพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายนี้ เนื่องจากนางสาวชลธิชา แจ็งเร็ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ระหว่างได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจากการเป็นผู้ต้องหาในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ส่วนในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตามนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๖ รวมทั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วย และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังเรียกร้องสิทธิในการประกันตัวผู้ต้องหาในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยอ้างว่าเป็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองตามหลักสากลที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมกับภาคีเครือข่ายและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นหลักประกันในการขอประกันตัวผู้ต้องหาในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ประกอบด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๑ นายรังสิมันต์ โรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒) นายทองแดง เบ็ญจะปัก (อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒) พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และคณะก้าวหน้า มีการกล่าวถึงการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในสองสถานะ คือ ผู้เคยมีส่วนบังคับใช้กฎหมายโดยตรง ได้แก่ พล.ต.ต. สุพิศาล ภักดีนฤนาท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งได้ออกแถลงการณ์ขอโทษกรณีที่เคยจับกุมผู้ต้องหาในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ส่วนสถานะของผู้ถูกผลกระทบจากกฎหมายดังกล่าว คือ นายธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ หัวหน้าคณะก้าวหน้า (อดีตหัวหน้าพรรคอนาคตใหม่) และนางสาวชลธิชา แจ็งเร็ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งคณะก้าวหน้าประกาศจุดยืนสนับสนุนการรณรงค์ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยเปิดเว็บไซต์ให้ประชาชนเข้าชื่อกันเสนอได้

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ส่งข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าพบข้อเท็จจริงและข้อมูลบ่งชี้ว่า คณะก้าวหน้า พรรคก้าวไกล และบุคคลที่เกี่ยวข้องรณรงค์ให้แก้ไขและให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกในปัจจุบันหรือในอดีตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการในลักษณะของการรณรงค์ให้แก้ไขเพิ่มเติมและยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ดังนี้

๑. การรณรงค์ให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นายรังสิมันต์ โรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้โพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊กส่วนตัว เชิญชวนให้ประชาชนยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ และวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ นางอมรัตน์ โชคปมิตต์กุล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เดินทางมาให้กำลังใจนายปิยบุตร แสงกนกกุล แกนนำคณะก้าวหน้า ที่เข้าพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียกผู้ต้องหา ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยชูป้ายซึ่งมีข้อความ “#ยกเลิก ๑๑๒” และโพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊กส่วนตัวว่า “... หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ร่วมมือกันอย่างแข็งขันเพื่อช่วยกันแก้ไขให้กฎหมายนี้เป็นธรรมขึ้นได้ สังคมก็จะเหลือเพียงตัวเล็อกสุดท้าย คือ ยกเลิก ม.๑๑๒ ไปอย่างถาวรตามข้อเรียกร้องของประชาชน”

วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ นางสาวเบญจมา แสงจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วมกิจกรรมยื่น หยุด ชัง เพื่อร่วมรับฟังและส่งข้อเรียกร้องของประชาชน ๓ ข้อ หนึ่งในนั้น ได้แก่ “... ๓. พรรคการเมืองต้องเสนอนโยบายยกเลิก #ม๑๑๒ #ม๑๑๖” โดยมีการถือป้ายข้อความ “#ยกเลิก ๑๑๒”

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมยื่น หยุด ชัง และชูป้ายข้อความ “ยกเลิก มาตรา ๑๑๒”

๒. การรณรงค์ให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยคณะก้าวหน้า

(๑) วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นายปิยบุตร แสงกนกกุล ได้อธิบายปัญหาของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ในหัวข้อเรื่อง “สรุปครบจบที่เดียว : หมดเวลา ๑๑๒ ถึงเวลาอนาคตสังคมไทย”

(๒) วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นางสาวพรรณิการ์ วานิช อธิบายวิธีลงชื่อเสนอยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ผ่านระบบออนไลน์ เฟซบุ๊ก “คณะก้าวหน้า – Progressive Movement”

๓. การรณรงค์ให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

(๑) วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอร่างแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒

(๒) ระหว่างวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ - ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เสนอนโยบายและรณรงค์ให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ในการหาเสียงเลือกตั้ง

พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองดังที่ปรากฏข้างต้นเป็นการนำเอาเรื่องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ส่งผลให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะ และจะนำไปสู่การสร้างความปั่นป่วนหรือก่อให้เกิดความขัดแย้งกันในหมู่ประชาชนจนอาจจะส่งผลกระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นความมั่นคงของชาติ ตามคำนิยาม “ความมั่นคงแห่งชาติ” ตามพระราชบัญญัติสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔ โดยถูกกำหนดไว้ในนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑ การสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ เป้าหมายที่ ๑ การธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ กลยุทธ์หลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบัน นอกจากนี้ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองยังส่งผลกระทบต่อการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งประสิทธิภาพการดำเนินงานและกลไกการธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการด้านการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐) อีกด้วย

เมื่อประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปกครองของไทยจึงประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ระบอบประชาธิปไตย และพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำว่า “ระบอบประชาธิปไตย” เป็นรูปแบบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ส่วนคำว่า “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” เป็นการให้ความหมายถึงประมุขของรัฐว่า ประเทศไทยปกครองโดยมีประมุขของรัฐในรูปแบบพระมหากษัตริย์ หลักการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ มาตรา ๓๕ และมีการบัญญัติในทำนองเดียวกันไว้ในรัฐธรรมนูญต่อมาทุกฉบับ เป็นการวางหลักให้มีการพิทักษ์ปกป้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจากภัยคุกคามอันเกิดจากการกระทำซึ่งอ้างว่าเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติมาตรานี้จึงมีความมุ่งหมายมิให้มีการใช้สิทธิและเสรีภาพที่จะส่งผลเป็นการบั่นทอนทำลายหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ หรือมิให้มีการสั่นคลอนศติรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เกิดความเสื่อมโทรมหรือต้องสิ้นสลายไป รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้มีกลไกปกป้องระบอบการปกครองดังกล่าวจากการถูกบั่นทอนบ่อนทำลายโดยบุคคลหรือพรรคการเมืองที่จะใช้สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง

ที่เกินขอบเขต ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดการกระทำอันเป็นความผิดและกำหนดอัตราโทษแก่ผู้ที่กระทำการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรัฐธรรมนูญบัญญัติให้พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหนึ่งในรัฐธรรมนูญและถือว่าเป็นหลักแห่งความมั่นคงของชาติด้วยนั้นก็สืบเนื่องมาจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์ โบราณราชประเพณี นิติประเพณี ซึ่งนอกจากองค์พระมหากษัตริย์จะมีลักษณะเป็นสถาบันหลักของประเทศแล้ว ยังทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะที่ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้เป็นการดำรงไว้ซึ่งพระเกียรติของสถาบันพระมหากษัตริย์ และผดุงไว้ซึ่งเกียรติยศของประเทศ และรักษาคุณลักษณะสำคัญของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีความชอบธรรมที่ต้องมีกฎหมายคุ้มครองมิให้มีการละเมิดพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของรัฐและสถาบันหลักของประเทศ ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองไว้

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท) ยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยเฉพาะในประเด็นที่ให้ยกมาตรา ๑๑๒ ออกจากลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ไปไว้ในลักษณะ ๑/๒ ความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยผู้ถูกร้องทั้งสองอ้างว่าประมวลกฎหมายอาญามีได้กำหนดลำดับศักดิ์ของหมวดหมู่และลักษณะกฎหมายไว้ ทั้งที่ปรากฏชัดว่าประมวลกฎหมายอาญาในแต่ละลักษณะได้บัญญัติเรียงลำดับตามความสำคัญและความร้ายแรงในแต่ละหมวดในแต่ละมาตราไว้อยู่แล้ว โดยกำหนดให้มาตรา ๑๑๒ อยู่ในลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เนื่องจากต้องการคุ้มครองทั้งความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและพระเกียรติยศของประมุขของรัฐ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ ที่บัญญัติว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสอดคล้องกับหลักอันเป็นนิรันดร์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งเป็นประจักษ์ของปวงชนชาวไทยที่บัญญัติว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้ สถาบันพระมหากษัตริย์จึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ เพราะพระมหากษัตริย์กับความเป็นชาติไทยต้องดำรงอยู่คู่เป็นเนื้อเดียวกัน เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติและธำรง

ความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในประเทศ การกระทำความผิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเป็นการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของประเทศด้วย การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองมีเจตนาให้ยกมาตรา ๑๑๒ ออกจากลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร จึงเป็นการกระทำโดยมีเจตนาให้ความผิดตามมาตรา ๑๑๒ ไม่เป็นความผิดที่สำคัญและร้ายแรงระดับเดียวกับความผิดในหมวดของ ลักษณะ ๑ กล่าวคือ ผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอแก้ไขเพื่อไม่ให้ถือเป็นความผิดที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศอีกต่อไป จึงเป็นการแสดงเจตนาให้เห็นชัดแจ้งว่า มุ่งหมายที่จะแยกสถาบันพระมหากษัตริย์ กับความเป็นชาติไทยออกจากกัน ซึ่งการสร้างความคิดและลงมือกระทำการดังกล่าวก่อเกิดอันตราย ต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรง ทั้งที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๒๘ - ๒๙/๒๕๕๕ วางหลักเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไว้แล้วว่า การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มีลักษณะของการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากกว่าการดูหมิ่น หรือหมิ่นประมาทต่อบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ ประกอบกับเพื่อพิทักษ์ ปกป้องพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มิให้ถูกละเมิดโดยการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายได้โดยง่าย จึงไม่มีการบัญญัติเหตุยกเว้นความผิด หรือยกเว้นโทษไว้ในทำนองเดียวกันกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ และมาตรา ๓๓๐ ส่วนร่างกฎหมายที่ผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอให้เพิ่มบทบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษได้ ตามร่างมาตรา ๖ ให้เพิ่มความตามมาตรา ๑๓๕/๗ ผู้ใดตีพิมพ์ แสดงความคิดเห็น หรือแสดงข้อความโดยสุจริต เพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่ออ้างไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ผู้นั้น ไม่มีความผิด และมาตรา ๑๓๕/๘ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นความผิด นั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดจะใช้ข้อกล่าวอ้างว่าตนเข้าใจผิดและเชื่อ โดยสุจริตว่าเป็นความจริงเป็นข้อต่อสู้และขอพิสูจน์ความจริงในทุกคดีเช่นเดียวกับการที่ผู้กระทำความผิด ในคดีหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไปยกขึ้นต่อสู้ ทั้งที่ลักษณะของการกระทำความผิดมีความร้ายแรงมากกว่า การดูหมิ่น หรือหมิ่นประมาทต่อบุคคลธรรมดา และเป็นบทบัญญัติเพื่อพิทักษ์ ปกป้องพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มิให้ถูกละเมิด ร่างกฎหมายดังกล่าวของผู้ถูกร้องทั้งสองจึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ที่บัญญัติให้องค์พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะ อันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และการที่ผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอร่างกฎหมายให้ความผิด ตามมาตรา ๑๑๒ เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็มีเจตนาที่จะให้การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑๒

กลายเป็นความผิดที่มีความเป็นอาชญากรรมเล็กน้อย เพื่อให้มีคุณธรรมทางกฎหมายเป็นเรื่อง ส่วนพระองค์ของสถาบันพระมหากษัตริย์เท่านั้น เห็นได้ว่าย่อมเป็นการลดสถานะความคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์โดยไม่ให้รัฐเป็นผู้เสียหายในความผิดดังกล่าวโดยตรงอีกต่อไป ทั้งที่การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดทั้งต่อความมั่นคงของประเทศและต่อปวงชนชาวไทยที่มีความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขและเป็นศูนย์รวมแห่งความเป็นชาติ รัฐจึงต้องให้การคุ้มครองและรัฐต้องเป็นผู้เสียหายโดยกฎหมายด้วย

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองอ้างว่า การเสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ แต่เนื้อหาของร่างกฎหมายที่ผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอตามที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น ย่อมเห็นได้ถึงพฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองอย่างชัดแจ้งว่ามีเจตนาที่แท้จริงคือการลดทอนการคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ลง โดยอาศัยกระบวนการทางนิติบัญญัติเพื่อสร้างความชอบธรรมว่าได้ผ่านกระบวนการทางรัฐสภา ในขณะที่เดียวกันผู้ถูกร้องทั้งสองก็มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวโดยกระบวนการนอกรัฐสภา โดยใช้วิธีการรณรงค์สร้างแนวร่วมนอกสภาปลุกระดมประชาชนทั่วไปเพื่อให้เกิดเป็นฉันทานุมัติด้วยข้ออ้างว่าเป็นนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง อันมีลักษณะที่เป็นการกระทำกันเป็นกระบวนการอย่างมีระบบ เป็นการแสดงออกโดยชัดแจ้งถึงเจตนาของผู้กระทำว่าเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อลดทอนพระราชสถานะขององค์พระมหากษัตริย์ดังได้กล่าวมาแล้ว แม้ผู้ถูกร้องทั้งสองจะอ้างว่าการรณรงค์ดังกล่าวเป็นการหาเสียงในการเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ห้ามมิให้กระทำ ก็หาได้ทำให้พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่นำเอาเรื่องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาใช้เป็นเครื่องมือในการหาเสียงเลือกตั้งนั้นกลายเป็นความถูกต้องชอบธรรมไปได้

นอกจากนั้น ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๒ วางหลักไว้ว่า สาระสำคัญซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้ระบุไว้ในความของพระราชหัตถเลขาที่ ๑/๖๐ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ว่า พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงดำรงฐานะอยู่นอการเมือง โดยเฉพาะในแง่การไม่เข้าไปมีบทบาทเป็นฝักฝ่ายต่อสู้แข่งขันรณรงค์ทางการเมืองอันอาจจะนำมาซึ่งการโจมตี ติเตียน และกระทบกระเทือนต่อความเป็นกลางของสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องถูกลบล้างไป ดังปรากฏเป็นที่ประจักษ์ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๓ การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้วิธีการเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อันมีผลเป็นการลดพระราชสถานะขององค์พระมหากษัตริย์ โดยอ้างว่าเป็นนโยบายพรรคเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง และใช้วิธีการปลุกระดมสมาชิกและบุคคลที่เชื่อถือหรือเป็นแนวร่วม

ของพรรคออกไปร่วมกันรณรงค์ให้มีการดำเนินการทั้งการแก้ไขและการให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการแอบแฝงใช้ข้ออ้างว่าเป็นนโยบายของพรรคโดยการนำเอา สถาบันพระมหากษัตริย์ลงมาเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเมืองเพื่อหวังผลประโยชน์ในการชนะการเลือกตั้ง อันเป็นการทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกเข้าใจไปว่ามีความเกี่ยวข้องกับการแข่งขันรณรงค์ทางการเมือง โดยผู้ถูกร้องทั้งสองไม่คำนึงถึงหลักการพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีหลักการสำคัญว่าพระมหากษัตริย์ต้องดำรงฐานะอยู่เหนือการเมือง และต้องเป็นกลางทางการเมือง การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองดังกล่าวจึงมีเจตนาไม่สุจริต เป็นการใช้ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการรวมกลุ่มกันเป็นกระบวนการโดยมีเจตนาที่จะ เชางกร่อนบ่อนทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นเหตุให้ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ สื่อมวลชน หรืออ่อนแอ ลงจนกระทั่งนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในที่สุด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้ สิทธิและเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงสมควรมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสอง เลิกการนำเรื่องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาปลุกกระดมหรือใช้เป็นนโยบายในการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้งในลักษณะดังที่ได้วินิจฉัยไว้ข้างต้นนั้นทั้งหมด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ